

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภูมิทัศน์ วัฒนธรรม และบริบทแวดล้อมทางธรรมชาติโดยรอบ อันเป็นที่ตั้งของแหล่งนันทนาการทางประวัติศาสตร์ ประเภทภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ในอุทยานแห่งชาติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาติภูเวียง และอุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก ทั้งนี้โดยได้ศึกษารูปแบบการจัดการในปัจจุบัน ความคิดเห็นของผู้มาเยือน ตลอดจนรายการท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการประเมินและเปรียบเทียบกับแนวทางการจัดการที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ

ผลการศึกษา พบว่า ความเหมาะสมของการจัดการแหล่งภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ ในอุทยานแห่งชาติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย สำหรับอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ที่มีระดับความเหมาะสมของการจัดการแหล่งภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว และอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ส่วนอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง ที่มีระดับความเหมาะสมของการจัดการแหล่งภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ในระดับน้อย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเวียง และอุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก โดยปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมดังกล่าวประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ การวิจัย การวางแผน การพิทักษ์ ซึ่งแยกย่อยเป็น 23 ลักษณะบ่งชี้ จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการจัดการและแบบแนวคิดที่สอดคล้องตามหลักภูมิทัศน์วัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่นันทนาการทางประวัติศาสตร์ของอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง อันเป็นพื้นที่ศึกษา

The objectives of this study were to investigate landscape characteristics, cultural and environmental context within the prehistoric rock painting sites in national parks of northeastern Thailand, the study sites consist of five national parks namely: Phataem national park, Phu Sa Dokbua national park, Pha Pha Man national park, Phu Vieng national park and Phu Pha Lek national park. Present management method, opinions of park visitors and local people were investigated. The data were assessed and compared to suitable management based on cultural landscape concept.

The study was found that the overall management suitability of the prehistoric rock painting sites in national parks of the northeastern Thailand was moderate. By assessing of each national park, it was found that moderate level of management suitability included Phataem, Phu Sa Dokbua and Phu Pha Man national parks and low level of management suitability included Phu Vieng and Phu Pha Lek national parks. Three main factors which consisted of 23 subindices used in assessing overall suitability of the prehistoric rock painting sites were research, planning and stewardship. Based on the study result, the researcher presented recommendation for the prehistoric rock painting sites management and the preliminary design for improving site plan and facilities in the five national parks.